

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่ ตอพระบาท จังหวัดลำปาง

พัฒนา นาคทอง ส.ด., สุพิมล ขอพล วท.ม., กิษญาดา สิริยาวาณิช พย.ม.

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

บทคัดย่อ

Received: 30 October 2020

Revised: 15 June 2021

Accepted: 20 June 2021

คำสำคัญ:

ความเครียด, ไฟฟ้า,
ผู้ปฏิบัติงานดับไฟฟ้า

ติดต่อทความ:

พัฒนา นาคทอง

คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเนชั่น 444 ถ.วชิราวุธดำเนิน

ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง 52000

โทร 0-8196-00741

E-mail: patananakatong@gmail.com

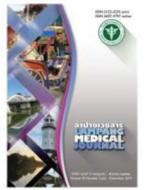
ภูมิหลัง: ตอพระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง ประสบปัญหาหมอกควันจากไฟฟ้าเป็นประจำทุกปี การแก้ไขปัญหาไฟฟ้าเป็นงานที่หนักและเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต ก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้ปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์: เพื่อประเมินระดับความเครียดและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้า ตอพระบาท จ.ลำปาง

วัสดุและวิธีการ: เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่ ตอพระบาท คัดเลือกแบบเจาะจง 240 ราย โดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินความเครียด SPST-20 ของกรมสุขภาพจิต ในช่วง 7-31 มีนาคม พ.ศ.2562 ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและทำแบบประเมินความเครียดด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความเครียดกับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยสถิติไคสแควร์

ผลการศึกษา: กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 48.7 (SD 12.6) ปี (พีสัย 15-72 ปี) เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.8 สองในสามเป็นอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้าและร้อยละ 44.2 ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา ร้อยละ 57.9 มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน โดยร้อยละ 40.4 มีความเครียดสูงและร้อยละ 28.8 มีความเครียดปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียด ได้แก่ การมีความวิตกกังวล ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มและการได้รับข่าวสารสถานการณ์ไฟฟ้า ($p=0.001$) การได้รับอุปกรณ์ในการทำงานและป้องกันตนเองไม่พอเพียง ($p=0.002$) ปัญหาสัมพันธภาพการทำงานในทีม ($p=0.004$) การขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ($p=0.013$)

สรุป: ความวิตกกังวล ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สัมพันธภาพในทีมทำงาน ผลกระทบทางสุขภาพที่ได้รับ การสนับสนุนด้านอุปกรณ์และขวัญกำลังใจ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าตอพระบาท

ORIGINAL ARTICLE

**Factors Related with the Firefighters' Stresses
whilt Wildfire Suppression at Doi Phrabat,
Lampang Province**

Patana Nakatong Dr.P.H., Supimon Khorphon M.S., Pitchayada Siriyawanich M.N.S.

Faculty of Nursing, Nation University, Lampang, Thailand

Abstract

Lampang Med J 2021; 42(1):1-8

Received: 30 October 2020

Revised: 15 June 2021

Accepted: 20 June 2021

Keywords:

stress, wildfire, firefighter

Background: Smog from the wildfire at Doi Phrabat causes air pollution in Mueang District, Lampang province every year. Wildfire suppression is tough, tired and dangerous, leading to stress of the firefighters.

Objective: To determine the level of stress and factors related with the firefighters' stress levels whilst wildfire suppression at Doi Phrabat.

Materials and methods: A survey research was conducted among 240 firefighters using the stress assessment questionnaires (SPST-20) during wildfire suppression at 7–31 March 2019. Data were analyzed using descriptive statistics. Factors related with the level of stress were analyzed using Chi-square test.

Results: The mean age was 48.7 (SD 12.6) years (range, 15–72) and 73.8% was male. Two-thirds were local volunteer firefighters and 44.2% were full-time operators. Most of the firefighters (57.9%) were anxious with the haze situation, 40.4% had a high level of stress and 28.8% had moderate level. Factors related with the firefighters' stress levels were having anxiety, extended working period, receiving the fire situation information, working related diseases and trauma ($p=0.001$), lacking of equipment ($p=0.002$), teamwork relationship ($p=0.004$) and lacking of mental support ($p=0.013$).

Conclusion: Having anxiety, extended working period, teamwork relationship, working related diseases and trauma, inadequate equipment and mental support were related with the firefighters' stresses during wildfire suppression at Doi Phrabat.

พื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประสบปัญหาหมอกพิษทางอากาศจากหมอกควันของไฟฟ้าเป็นประจำทุกปี ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ปัญหาไฟฟ้าของจังหวัดลำปางมักพบในช่วงปลายเดือนธันวาคม-พฤษภาคม โดยเฉพาะบริเวณดอยพระบาท ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง พื้นที่ป่ากลางเมืองที่เป็นรอยต่อ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง แม่เมาะและแม่ทะ ลักษณะพื้นที่เป็นป่าที่ราบสูง มีภูเขาล้อมรอบ เปรียบเสมือนเป็นปอดพอกมลพิษและดูดซับฝุ่นละอองขนาดเล็กจากทั้งตัวเมืองลำปางและจากเหมืองแม่เมาะ เป็นพื้นที่ที่เกิดไฟฟ้าบ่อยที่สุดและการดับไฟเป็นไปได้ยาก จึงเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาไฟฟ้าของจังหวัดลำปาง โดยมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยรับผิดชอบในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่⁽¹⁾

ภารกิจในการดับไฟฟ้าเป็นงานที่หนัก เหน็ดเหนื่อย และเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต⁽²⁾ ทั้งจากเปลวไฟ รังสีความร้อน หมอกควันและก๊าซพิษ มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานยาวนานทำให้เกิดความอ่อนล้าและความเครียด การตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะหน้าช้าลง ความระมัดระวังภัยก็ลดลงตามไปด้วย ยิ่งการปฏิบัติงานยืดเยื้อยาวนานออกไปเท่าไร โอกาสเกิดอันตรายและอุบัติเหตุก็ยิ่งมีมากขึ้น ความเครียดเป็นสภาวะของร่างกายและจิตใจ ที่เกิดการตื่นตัวเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่น่าพอใจ ทำให้รู้สึกหนักใจและเป็นทุกข์ กระวนกระวายใจว่าตนเองจะได้รับอันตรายในอนาคตได้ เกิดอารมณ์หงุดหงิด โมโหง่าย วิตกกังวล นอนไม่หลับ ส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการทำงาน สัมพันธภาพต่อครอบครัวและบุคคลแวดล้อม สำหรับผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าจะเผชิญกับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดอยู่ตลอดเวลาจากสภาพของไฟฟ้าที่น่ากลัว เกิดความแปรปรวนของจิตใจและเจ็บป่วยทางกายได้⁽³⁾ การช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปในด้านสุขภาพร่างกาย อาจละเลยปัจจัยที่ส่งเสริมและรักษาสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ปฏิบัติงานป้องกันไฟฟ้า⁽⁴⁾ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับของความเครียดและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่ดอยพระบาท จ.ลำปาง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้วางแผนและปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในผู้ปฏิบัติงานแก้ไข ปัญหาไฟฟ้าในพื้นที่ดอยพระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง อายุ 15 ลำปางเวชสาร ปีที่ 42 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

ปีขึ้นไป คัดเลือกแบบเจาะจง 240 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงาน 20 ข้อ เป็นตัวเลือกให้ตอบและ เต็มค่าสั้นๆ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 0.8 เมื่อทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินความเครียด Suanprung Stress Test-20 (SPST-20) ของกรมสุขภาพจิต มีข้อคำถาม 20 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (ไม่เครียด เครียดเล็กน้อย ปานกลาง มากและมากที่สุด) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค >0.7⁽⁵⁾ คะแนนที่ได้จะแบ่งระดับของความเครียดเป็น 4 ระดับคือ น้อย (0-23 คะแนน), ปานกลาง (24-41 คะแนน), สูง (42-61 คะแนน) และรุนแรง (62 คะแนนขึ้นไป) การลงสำรวจในพื้นที่ในช่วงวันที่ 7-31 มีนาคม พ.ศ.2562 โดยมีแกนนำหมู่บ้านและนิสิตพยาบาลเป็นผู้เข้าสำรวจ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและรอรับกลับในวันเดียวกัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความเครียดกับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยสถิติไคสแควร์ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p < 0.05$ โครงร่างวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 48.7 (SD 12.6) ปี (พิสัย 15-72 ปี) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง (ร้อยละ 84.6) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 73.8) สถานภาพคู่ (ร้อยละ 67.9) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 46.7) และมีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 41.2) ประมาณสองในสามของกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้าและร้อยละ 44.2 ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา ในการปฏิบัติงานดับไฟฟ้าพบว่า ร้อยละ 31.7 ของกลุ่มตัวอย่างเคยได้รับบาดเจ็บ พลัดตกหกล้ม, ร้อยละ 26.7 มีปัญหาด้านสุขภาพที่ได้รับจากการปฏิบัติงานและร้อยละ 18.8 มีปัญหาสัมพันธภาพการทำงานในทีม (เช่น การสั่งการไม่ชัดเจน การทำงานไม่เป็นทีม มีความขัดแย้งในการทำงาน) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารของความรุนแรงสถานการณ์ไฟฟ้า (ร้อยละ 95.4) แต่ร้อยละ 57.9 ก็ยังมีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ประมาณสามในสี่ได้รับอุปกรณ์ในการป้องกันตนเองและสามในห้าได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดับไฟอย่างเหมาะสม ผู้ปฏิบัติงานร้อยละ 40.4 มีความเครียดสูงและร้อยละ 28.8 มีความเครียดปานกลาง (ตารางที่ 1)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานดับไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การมีความ

วิตกกังวลและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ (p=0.001) (p=0.002) ปัญหาสัมพันธภาพการทำงานในทีม (p=0.004)
 ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน การบาดเจ็บจากการพลัดตก รวมทั้งการขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน (p=0.013,
 หกล้มและการได้รับข่าวสารสถานการณ์ไฟฟ้า (p=0.001) ตารางที่ 2-3)
 การได้รับอุปกรณ์ในการทำงานและป้องกันตนเองไม่พอเพียง

ตารางที่ 1 ข้อมูลด้านการทำงานดับไฟฟ้าและระดับความเครียดของกลุ่มตัวอย่าง (n=240)

ข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปัญหาทางกายภาพที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน		
บาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม	76	31.7
ปัญหาด้านสุขภาพที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน		
โรคระบบทางเดินหายใจ	48	20
โรคระบบกล้ามเนื้อและโครงร่าง	16	6.7
ปัญหาสัมพันธภาพการทำงานในทีม		
มี	45	18.8
ความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน		
มี	139	57.9
รับรู้ข่าวสารข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงของไฟฟ้า		
รับรู้	229	95.4
การรับรู้ของครอบครัวในการปฏิบัติงาน		
รับรู้	240	100.0
การได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดับไฟ		
เหมาะสม	138	57.5
การได้รับอุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง		
ได้เพียงพอ	49	20.4
ได้ไม่เพียงพอ	129	53.8
ระดับความเครียด		
น้อย	38	15.8
ปานกลาง	69	28.8
สูง	97	40.4
รุนแรง	36	15.0

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานดับไฟฟ้า (n=240)

ข้อมูล	เครียดน้อย ราย (ร้อยละ)	เครียดปานกลาง ราย (ร้อยละ)	เครียดสูง ราย (ร้อยละ)	เครียดรุนแรง ราย (ร้อยละ)	ค่า p
เพศ					
ชาย	27 (71.1)	49 (71.0)	76 (78.4)	25 (69.4)	0.612
หญิง	11 (28.9)	20 (29.0)	21 (21.6)	11 (30.6)	
อายุ					
15-30 ปี	4 (10.5)	9 (13.0)	7 (7.2)	5 (13.9)	0.580
31-45 ปี	9 (23.7)	17 (24.6)	26 (26.8)	8 (22.2)	
46-60 ปี	21 (55.3)	34 (49.3)	41 (42.3)	18 (50.0)	
>60 ปี	4 (10.5)	9 (13.0)	23 (23.7)	5 (13.9)	
สถานภาพ					
โสด	10 (26.3)	18 (26.1)	23 (23.7)	7 (19.4)	0.551
คู่	25 (65.8)	42 (60.9)	69 (71.1)	27 (75.0)	
หม้าย	3 (7.9)	9 (10.0)	5 (5.2)	2 (5.6)	
การศึกษา					
ไม่ได้เรียน	1 (2.6)	2 (2.9)	2 (2.1)	1 (2.8)	0.914
ประถมศึกษา	19 (50.0)	34 (49.3)	44 (45.4)	15 (41.7)	
มัธยมต้น	6 (15.8)	10 (14.5)	19 (19.6)	3 (8.3)	
มัธยมปลาย	4 (10.5)	11 (15.9)	16 (16.5)	7 (19.4)	
ปวช.,ปวส.	5 (13.2)	7 (10.1)	6 (6.2)	4 (11.1)	
ป.ตรีขึ้นไป	3 (7.9)	5 (7.2)	10 (10.3)	6 (16.7)	
สถานะในทีมปฏิบัติงาน					
อาสาสมัคร	31 (81.6)	44 (63.8)	61 (62.9)	20 (55.6)	0.224
สมาชิกในทีม	7 (18.4)	13 (18.8)	20 (20.6)	9 (25.0)	
แกนนำ	0	12 (17.3)	16 (16.5)	7 (19.4)	
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ไฟฟ้า					
ช่วงสั้นๆ	20 (52.6)	24 (34.8)	20 (20.6)	5 (13.9)	0.001
ช่วงกลางวัน	9 (23.7)	26 (37.7)	17 (17.5)	4 (11.1)	
ช่วงกลางคืน	0	2 (2.9)	5 (5.2)	2 (5.6)	
ตลอดเวลา	9 (23.7)	17 (24.6)	55 (56.7)	25 (69.4)	
ความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน					
มี	7 (18.4)	37 (53.6)	69 (71.1)	26 (72.2)	0.001
ไม่มี	31 (81.6)	32 (46.4)	28 (28.9)	10 (27.8)	

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านการทำงานดับไฟป่ากับระดับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานดับไฟป่า (n=240)

ข้อมูล	เครียดน้อย ราย (ร้อยละ)	เครียดปานกลาง ราย (ร้อยละ)	เครียดสูง ราย (ร้อยละ)	เครียดรุนแรง ราย (ร้อยละ)	ค่า p
ปัญหาสัมพันธภาพการทำงานในทีม					
มี	2 (5.3)	8 (11.6)	28 (28.9)	7 (19.4)	0.004
ไม่มี	36 (94.7)	61 (88.4)	69 (71.1)	29 (80.6)	
ปัญหาด้านสุขภาพที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน					
มี	1 (2.6)	13 (18.8)	37 (38.1)	11 (30.6)	0.001
ไม่มี	37 (97.4)	56 (81.2)	60 (61.9)	25 (69.4)	
ปัญหาทางกายภาพที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน					
มี	2 (5.3)	22 (31.9)	32 (33.0)	17 (47.2)	0.001
ไม่มี	36 (94.7)	47 (68.1)	65 (67.0)	19 (52.8)	
ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดับไฟ					
เหมาะสม	18 (47.4)	49 (71.0)	53 (54.6)	18 (50.0)	0.001
ไม่เหมาะสม	20 (52.6)	20 (29.0)	44 (45.4)	18 (50.0)	
ได้รับอุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง					
เพียงพอ	11 (28.9)	21 (30.4)	9 (9.3)	8 (22.2)	0.002
ไม่เพียงพอ	12 (31.6)	36 (52.2)	63 (64.9)	18 (50.0)	
ไม่ได้รับ	15 (39.5)	12 (17.4)	25 (25.8)	10 (27.8)	
ได้รับขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน					
ได้รับ	18 (47.4)	52 (75.4)	59 (60.8)	18 (50.0)	0.013
ไม่ได้รับ	20 (52.6)	17 (24.6)	38 (39.2)	18 (5.0)	
รับรู้ข่าวสารข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงของไฟป่า					
ทราบ	37 (97.4)	67 (97.1)	92 (94.8)	33 (91.7)	0.001
ไม่ทราบ	1 (2.6)	2 (2.9)	5 (5.2)	3 (8.3)	

วิจารณ์

งานป้องกันและดับไฟป่าเป็นงานที่ยากลำบากและเหน็ดเหนื่อย มีผลกระทบต่อสุขภาพโดยเฉพาะระบบทางเดินหายใจ และเสี่ยงอันตรายต่อชีวิต⁽²⁾ จึงเป็นอาชีพที่มีระดับความเครียดสูง การศึกษานี้พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ดอยพระบาท จังหวัดลำปาง ร้อยละ 55 มีความเครียดอยู่ในระดับสูงและรุนแรง สอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ผ่านมา^(4,6-8) โดยปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดได้แก่ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ต้องทำงานตลอดเวลา ไม่มีคนมาผลัดเปลี่ยน สอดคล้องกับการศึกษาในผู้ปฏิบัติงานดับไฟป่าในอุทยานแห่งชาติ Ngarkat ประเทศออสเตรเลียที่พบว่าระยะเวลาเข้าประจำการป้องกันไฟป่าที่เพิ่มขึ้น 2 เท่า จะทำให้เกิดความเครียดมากขึ้นและเจ็บป่วยได้ง่าย⁽⁶⁾ กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครป้องกันไฟป่า อาจขาดทักษะในการทำงานที่ไม่เชี่ยวชาญเท่ากับผู้ปฏิบัติงานมืออาชีพ⁽⁹⁾ รวมทั้งมีปัญหาด้านสัมพันธภาพในทีม ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการทำงานให้สำเร็จลุล่วง จึงก่อให้เกิดความเครียดได้เช่นกัน^(9,10) ในทางกลับกัน การศึกษาผู้ปฏิบัติงานป้องกันไฟป่าในแคว้นควีนสแลนด์ ประเทศออสเตรเลียพบว่า ผู้ที่มีอาชีพดับไฟป่ามาเป็นระยะเวลานาน มีความเครียดสูงกว่า⁽⁴⁾ นอกจากนี้ ความพึงพอใจในการทำงานและวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในผู้ปฏิบัติงานป้องกันไฟป่าในประเทศอังกฤษและมาเลเซีย⁽¹¹⁾ ดังนั้นการขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ดอยพระบาท จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความเครียดได้ ในทำนองเดียวกัน ความวิตกกังวลในสถานการณ์ไฟป่าที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารความรุนแรงของสถานการณ์ไฟป่าในพื้นที่ จะส่งผลให้เกิดความเครียดได้เช่นกัน เนื่องจากต้องมีการเตรียมพร้อมต่อสถานการณ์ไฟป่าที่พร้อมจะปะทุขึ้นตลอดเวลา⁽¹²⁾

ข้อจำกัดของการวิจัยนี้คือ เป็นการสำรวจจากแบบสอบถาม ขาดรายละเอียดในปัญหาด้านอาชีพและรายได้ของผู้ปฏิบัติงาน จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกต่อไป อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลได้ครอบคลุมจากผู้ปฏิบัติงานป้องกันไฟป่าโดยตรงในพื้นที่ที่เป็นจุดที่เกิดไฟป่ามากที่สุดของจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาจึงอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายความเครียดในการปฏิบัติงาน สนับสนุนอุปกรณ์แก่ผู้ปฏิบัติ

ลำปางเวชสาร ปีที่ 42 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

งาน จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความชำนาญและประสบการณ์ในการดับไฟป่าอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อไป

สรุป

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของผู้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาไฟป่าในพื้นที่ดอยพระบาท จังหวัดลำปางได้แก่ ความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ปัญหาสัมพันธภาพในทีมทำงาน ผลกระทบทางสุขภาพที่ได้รับ การสนับสนุนด้านอุปกรณ์และขวัญกำลังใจ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันจังหวัดลำปาง ประจำปี 2562 ที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัย ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 (สาขาลำปาง) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาลำดวนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาลำดวนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง หัวหน้าศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง

เอกสารอ้างอิง

1. อัจฉรีย์ ทิพนธธรณินทร์. แนวทางการแก้ปัญหาหมอกควันสำหรับจังหวัดเชียงใหม่. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 2558;4(1):73-105.
2. Aisbett B, Phillips M, Sargeant M, Gilbert B, Nichols D. Fighting with fire -- how bushfire suppression can impact on fire fighters' health. Aust Fam Physician. 2007;36(12):994-7.
3. Aisbett B, Nichols D. Fighting fatigue whilst fighting bushfire: an overview of factors contributing to firefighter fatigue during bushfire suppression. Aust J Emerg Manag. 2007;22(3):31-9.

4. Armstrong DM. Investigating well-being and mental health in Queensland fire-fighters [dissertation]. Brisbane: Queensland University of Technology; 2014.
5. สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วนิดา พุ่มไพศาลชัย, พิมพ์มาศ ตาปัญญา. การสร้างแบบวัดความเครียดสวนปรง. วารสารสวนปรง. 2540;13(3):1-20.
6. Thromton RP, Wright LJ, editors. The stress of fire fighting: implications for long term health outcomes. Proceedings of Bushfire CRC & AFAC Conference Research Forum; 2012 Aug 28; Perth convention & exhibition center. Melbourne, Australia: Bushfire CRC; 2012.
7. Harvey SB, Milligan-Saville JS, Paterson HM, Harkness EL, Marsh AM, Dobson M, et al. The mental health of fire-fighters: An examination of the impact of repeated trauma exposure. Aust N J Psychiatry. 2016;50(7):649-58.
8. Bastug G, Ergul-Topcu A, Ozel-Kizil ET, Ergun OF. Secondary traumatization and related psychological outcomes in firefighters. J Loss Trauma. 2019;24(2):143-58.
9. Hytten K, Hasle A. Fire fighters: a study of stress and coping. Acta Psychiatr Scand Suppl. 1989;355:50-5.
10. Hwang J, Taylor R, Macy G, Cann CM, Golla V. Comparison of use, storage, and cleaning practices for personal protective equipment between career and volunteer firefighters in northwestern Kentucky in the United States. J Environ Health. 2019;82(5):8-14.
11. Dahlan A, Malek M, Mearns K, Flin R. Stress and psychological well-being in UK and Malaysian fire fighters. Burke RJ, editor. Cross Cult Manag Int J. 2010;17(1):50-61.
12. Jahnke SA, Poston WSC, Haddock CK, Murphy B. Firefighting and mental health: experiences of repeated exposure to trauma. Work Read Mass. 2016;53(4):737-44.